

IESB

INSTITUT EDUCACIÓ SECUNDÀRIA
BINISSALEM

**Programació del Departament de
RELIGIÓ CATÒLICA
Curs 2021-2022**

ÍNDEX

1. Justificació de la programació.

2. Presencialitat i possibles escenaris davant la pandèmia de la Covid-19

3. Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau

4. Procediments d'avaluació i criteris de qualificació de l'aprenentatge

4.1 1r d'ESO

4.2 2n d'ESO

4.3 3r d'ESO

4.4 4t d'ESO

5. Procediments d'avaluació i criteris de qualificació de l'aprenentatge a batxillerat

5.1 1r de Batxillerat

5.2 2n de Batxillerat

6. Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge

7. Criteris i procediments de recuperació. Juny.

8. Matèria Religió 1r d'ESO

8.1 Adequació i seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

8.2 Seqüència dels continguts de 1r d'ESO.

8.3 Temporalització dels continguts.

8.4 Estàndards d'aprenentatge avaluable.

9. Matèria de Religió a 2n de l'ESO

9.1 Adequació i seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

9.2 Seqüència dels continguts de 1r d'ESO.

9.3 Temporalització dels continguts.

9.4 Estàndards d'aprenentatge avaluables.

10. Matèria de Religió a 3r de l'ESO

10.1 Adequació i seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

10.2 Seqüència dels continguts de 1r d'ESO.

10.3 Temporalització dels continguts.

10.4 Estàndards d'aprenentatge avaluables.

11. Matèria de Religió a 4t de l'ESO

11.1 Adequació i seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

11.2 Seqüència dels continguts de 1r d'ESO.

11.3 Temporalització dels continguts.

11.4 Estàndards d'aprenentatge avaluables.

12. Matèria de Religió a 1r de Batxillerat

12.1 Adequació i seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

12.2 Seqüència dels continguts de 1r d'ESO.

12.3 Temporalització dels continguts.

12.4 Estàndards d'aprenentatge avaluables.

13. Matèria de Religió a 2n de Batxillerat

13.1 Adequació i seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

13.2 Seqüència dels continguts de 1r d'ESO.

13.3 Temporalització dels continguts.

13.4 Estàndards d'aprenentatge avaluables.

14. Mètodes pedagògics. Materials i recursos didàctics que s'utilitzaran.

15. Activitats d'ampliació i de reforç i adaptacions necessàries per atendre l'alumnat amb NESE.

16. Elements transversals tractats.

17. Procediments de suport i de recuperació.

18. Prevenció de la violència de gènere, de la violència terrorista i de qualsevol forma de violència, racisme o xenofòbia, inclòs l'estudi de qualsevol crim contra la humanitat.

1. Justificació de la programació

Primer, caldria recordar, precisament perquè és una realitat que considerem òbvia, que la religió és un fet universal present en les diverses etapes de la història de la humanitat i que ha configurat d'alguna manera la civilització. Arran d'això, la necessitat d'un estudi

sistemàtic per a comprendre tal història i cultura afaiçonada per creences, símbols, rituals, festes, valors i així altres, tant del cristianisme com d'altres religions que han entrat de maneres diverses dins del nostre teixit social. L'ensenyança de la religió a l'escola contribueix a la necessitat de respectar i tenir present aquest conjunt de valors que sovint anomenem tradició. Rere això, la necessitat de respondre a la dimensió religiosa de l'ésser humà i ensems trobar-hi una dimensió transcendental a la història personal. Pel que fa a la llibertat religiosa cal recordar l'article 18 dels Drets Humans i la Constitució Espanyola en l'article 27 en els punts 1, 2 i 3, així com d'altres estaments internacionals relacionats amb el tema. La nostra orientació de l'ensenyança religiosa contempla el fenomen religiós sota diverses dimensions: la cultural i històrica; la humanitzadora i finalment la moral. Ara bé, si partim d'un currículum massa detallat, amb uns continguts immutables, definibles a priori o assenyalats conceptualment, aleshores tindrem poc marge per a la creativitat i la innovació. Hom entén el currículum com quelcom obert, fins i tot no massa detallat, ja que això permet introduir metodologies i continguts nous, segons l'originalitat de cada professor o professora. Des de la perspectiva curricular, l'ensenyança de la religió ofereix un caramull de recursos per a treballar. I és això el que es vol transmetre en aquesta programació.

2. Presencialitats i possibles escenaris davant la pandèmia de la Covid-19

Per aquest curs 2021-2022 l'escenari que es contempla a l'IES Binissalem és totalment presencial. Si es donés el cas, i haguéssim de passar a l'escenari B o C, seguiríem els criteris de la Resolució del director general de Planificació, Ordenació i Centres de 27 de juliol de 2020 on es recull les orientacions sobre els aspectes curriculars, d'ordenació acadèmica i metodològics del curs 2020-21 o les posteriors a aquest any (cf. BOIB Núm. 133 de 30/07/2020) amb la finalitat de reforçar i facilitar el desenvolupament de les competències clau de la programació didàctica. L'eina emprada és l'aula virtual (classroom), de forma que l'alumnat trobi un entorn d'aprenentatge clar i de fàcil ús que a hores d'ara no té cap dificultat.. Per tant, Si per qualsevol causa s'anés als escenaris B i C, llavors seguirem els criteris que estableix la Conselleria.

3. Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau

El marc legal de la nostra matèria es troba en la Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de Qualitat Educativa i en el Reial Decret 1105/2014, de 26 de desembre, pel que s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat en la seva disposició addicional tercera (cf. BOE núm. 47, dimarts 24 de febrer de 2015). En referència a la nostra comunitat, cal esmentar el Reial Decret 34/2015, del 15 de maig, modificat pel Decret 19/2016, de 20 de maig (cf. BOIB núm. 64, de 21 de maig de 2016) de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears que estableix el Currículum de l'Educació Secundària Obligatòria i de l'Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener, que contribueix en certa manera a desenvolupar tota una sèrie de competències clau.

Si bé l'ensenyament religiós és present i ajuda a la conformació de les competències fixades en els Reials Decrets, tenint en compte que les competències clau són les que sustenten la realització personal, la inclusió social i la ciutadania activa, que es poden estructurar a partir de quatre dimensions: la dimensió cultural i històrica, la dimensió humanitzadora, la dimensió ètico-moral i l'epistemològica. Totes elles tenen una especial relació amb l'acció educativa del fet religiós, com és el cas de l'adquisició de la competència cultural i artística, atès que contribueix des del seu vessant cultural i per mitjà de les manifestacions artístiques, al coneixement d'una dimensió educativa que ha tingut i té una forta influència en el context social i en el llenguatge artístic del qual s'ha valgut per expressar-se.

També té a veure amb l'adquisició de la competència social i ciutadana, puix que afavoreix la comprensió de la realitat social en què vivim i la convivència democràtica assumint l'acceptació de la pluralitat de creences com un element bàsic. Proposa l'anàlisi dels fets socials i cerca el desenvolupament d'habilitats socials com l'expressió de les idees, el diàleg i així altres. Àdhuc, amb l'autonomia i la iniciativa personal es desenvolupa amb el fet que l'alumnat ha d'assumir les seves pròpies valoracions i ha d'emetre criteris propis a l'hora d'analitzar els diferents fenòmens socioreligiosos.

La religió contribueix també al desenvolupament de la competència en comunicació lingüística està garantida des del moment en què es fa un ús sistemàtic del debat i del diàleg juntament amb l'expressió escrita de les reflexions personals. La utilització

d'informacions escrites i gràfiques de diferent format afavoreixen l'adquisició d'aquesta competència. Moltes de les eines digitals presents a Internet estan basades en la idea de col·laboració i d'intercanvi de coneixements. L'alumnat ha d'emprar aquestes eines en el seu treball de recerca, ja que això contribuirà al desenvolupament del tractament de la informació i competència digital.

La competència en el coneixement i la interacció amb el món físic està present des del moment en què la relació entre la ciència i la religió s'incorpora com a element de discussió i reflexió. El paper de la religió a la nostra societat requereix respostes que han de tenir la perspectiva científica i tecnològica. Algunes religions utilitzen el mètode històric-crític per a la interpretació dels seus textos sagrats, altres no. La visió del món que ofereixen algunes religions no és incompatible amb la que ofereix la ciència, malgrat que aquesta situació no es dona en tots els casos. Per això és necessari que en cada cas sigui contrastada amb la que ofereix la ciència, per fer possible que l'alumnat sàpiga construir la seva pròpia interpretació. D'altra banda, la utilització d'informació de diferents fonts, entre altres dades estadístiques i l'aplicació de procediments en la línia del pensament científic, contribueix al desenvolupament d'aquesta competència. En general, la referència permanent a un marc de rigor lògic donarà peu a l'alumnat per afrontar situacions complexes de la vida ciutadana. A més la incorporació de la naturalesa com una de les peces clau d'interpretació religiosa així com la discussió sobre el desenvolupament sostenible i la cultura de la salut, discussió que no és aliena a la religió, contribueixen de manera especial a la consolidació del coneixement i a la interacció amb el món físic.

Introduïm també la competència digital que ha estat una eina indispensable durant la pandèmia i que ens ha ajudat a interactuar amb la societat. Es tracta d'un conjunt d'habilitats, coneixements i també d'actituds que l'alumnat ha d'anar assolint durant l'educació bàsica obligatòria. Les competències digitals són transversals i poden ser utilitzades per tractar problemes i situacions que afecten qualsevol àrea curricular. Finalitat és saber utilitzar els diversos dispositius digitals i les seves aplicacions, de manera eficient i eficaç, per tractar dades (textuals, numèriques i audiovisuals) i produir documents de text i multimèdia, imatges, dibuixos, gràfics, sons i vídeos; recerca i selecció d'informació (a Internet i a les xarxes locals), el seu processament cognitiu per

transformar-la en coneixement i l'organització dels entorns personals digitals de treball i aprenentatge on es recollirà la informació que utilitzem o produïm; distingir entre una gran diversitat de continguts i s'hagi d'aprendre a analitzar-los i prendre consciència de la necessitat de fer un ús crític, segur, legal, saludable, responsable i sostenible de les eines digitals.

4. Procediments d'avaluació i criteris de qualificació de l'aprenentatge

L'avaluació del procés d'aprenentatge serà contínua, formativa i integradora, segons l'expressa el Decret 34/2015. L'avaluació de l'alumnat vindrà determinada pels criteris següents: seran principalment treballs individuals, fitxes i exercicis, i si es dona el cas també treballs de grup, tot i que no exclou en alguns casos els exàmens corresponents. Els treballs s'han de lliurar a la data prevista. La matèria s'ha de dur sempre al dia, per tant és molt important ser constant en el treball, si no es fa així, és molt difícil seguir el ritme del curs.

Des d'una perspectiva més general es demanarà a l'alumnat que sigui conscient de l'existència d'un fenomen religiós d'abast universal, així com la varietat de creences i pràctiques religioses que han sorgit al llarg de la història. Ser conscient de la pluralitat cultural i religiosa que hi ha en el món, identificant els trets fonamentals de la distribució geogràfica de les grans religions en l'actualitat. Caracteritzar els trets significatius de les religions monoteistes i la seva projecció sobre alguns aspectes de les societats en les quals han sorgit i s'han desenvolupat. Explicar les relacions existents entre judaisme, cristianisme i islam, posant de manifest la seva tradició comuna i els seus trets característics diferencials. Caracteritzar alguns edificis sagrats que identifiquen diferents religions, la seva funció i elements rellevants, reconeixent-los com a manifestacions del patrimoni artístic. Posar exemples de produccions escrites de diferents èpoques, vinculades a creences, celebracions, rituals o d'altres expressions religioses, apreciament els seus valors estètics i valorant la seva contribució al patrimoni cultural. Saber expressar els principals elements del missatge religiós a través dels principals esdeveniments que ens mostren els textos sagrats de les diverses religions. Des de l'àmbit cristià, sintetitzarem el missatge de Jesús de Natzaret, mitjançant l'anàlisi de les paràboles, els discursos i els miracles, a fi de descobrir-ne el valor

humanitzador i les actituds bàsiques de la vida cristiana. Realitzar un treball, individual o en grup, sobre algun aspecte de les religions estudiades, que analitzi la informació obtinguda, i així establir comparacions i s'arribi a algun tipus de conclusió raonada. Participar en debats i defensar amb arguments les conviccions de cadascú, religioses o no religioses, mostrant respecte per les idees o creences dels altres. Dialogar amb respecte i escoltar amb interès les experiències i idees dels altres. Dominar el vocabulari principal de les unitats treballades.

4.1 1r d'ESO

S'avaluarà el comportament a classe i la predisposició a col·laborar amb el grup. Autonomia de l'alumnat. Es revisarà el quadern de manera assídua i també a final de cada trimestre. Es tindrà en compte els deures fets. L'avaluació és contínua. Per mantenir el dret a avaluació contínua els alumnes han d'assistir a un 80% de les classes, com a mínim. Amb més d'un 30% de faltes d'assistència hi perdran el dret a l'avaluació contínua, si bé conserven el dret a presentar-se a l'examen final de juny. No hi ha recuperació a setembre. El professor revisarà el quadern de manera assídua i també a final de cada trimestre; per tant, es demana que s'apunten totes les coses i que estigui curós. Es tindrà en compte els deures fets, a l'aula o a casa. L'avaluació consistirà en diverses activitats, que es faran de manera regular, d'una o més unitats (això contempla tots els escenaris possibles). La nota final es realitzarà fent la mitjana de les tres avaluacions. Un 20% de la nota correspondrà a l'actitud: bon comportament, l'assistència a classe, participació, interès, respecte cap al professor i companys/es ; 30% de la nota tindrà en compte la constància en la feina, la realització de les activitats o exercicis, la intervenció activa a classe, dur al dia els deures i el quadern; 50% de la nota restant tindrà a veure amb els conceptes apresos de la matèria. En aquest sentit es faran algunes proves per a demostrar el domini d'aquests conceptes. El professor, si ho creu convenient, es guarda el dret de canviar aquests percentatges.

4.2 2n d'ESO

L'avaluació és contínua. Per mantenir el dret a avaluació contínua els alumnes han d'assistir a un 80% de les classes, com a mínim. Amb més d'un 30% de faltes

d'assistència hi perdran el dret a l'avaluació contínua, si bé conserven el dret a presentar-se a l'examen final de juny. No hi ha recuperació a setembre. El professor revisarà el quadern de manera assídua i també a final de cada trimestre; per tant, es demana que s'apunten totes les coses i que estigui curós. Es tindrà en compte els deures fets, a l'aula o a casa. L'avaluació consistirà en diverses activitats, que es faran de manera regular, d'una o més unitats (tots els escenaris possibles). La nota final es realitzarà fent la mitjana de les tres avaluacions. Un 15% de la nota correspondrà a l'actitud: bon comportament, l'assistència a classe, participació, interès, respecte cap al professor i companys/es; 40% de la nota tindrà en compte la constància en la feina, la realització de les activitats o exercicis, la intervenció activa a classe, dur al dia els deures i el quadern; 45% de la nota restant tindrà a veure amb els conceptes apresos de la matèria. En aquest sentit es faran algunes proves per a demostrar el domini d'aquests conceptes. El professor, si ho creu convenient, es guarda el dret de canviar aquests percentatges.

4.3 3r d'ESO

L'avaluació és contínua. Per mantenir el dret a avaluació contínua els alumnes han d'assistir a un 80% de les classes, com a mínim. Amb més d'un 30% de faltes d'assistència hi perdran el dret a l'avaluació contínua, si bé conserven el dret a presentar-se a l'examen final de juny. No hi ha recuperació a setembre. El professor revisarà el quadern de manera assídua i també a final de cada trimestre; per tant, es demana que s'apunten totes les coses i que estigui curós. Es tindrà en compte els deures fets, a l'aula o a casa. L'avaluació consistirà en diverses activitats, que es faran de manera regular, d'una o més unitats (tots els escenaris possibles). La nota final es realitzarà fent la mitjana de les tres avaluacions. Un 10% de la nota correspondrà a l'actitud: bon comportament, l'assistència a classe, participació, interès, respecte cap al professor i companys/es; 45% de la nota tindrà en compte la constància en la feina, la realització de les activitats o exercicis, la intervenció activa a classe, dur al dia els deures i el quadern; 45% de la nota restant tindrà a veure amb els conceptes apresos de la matèria. En aquest sentit es faran algunes proves per a demostrar el domini d'aquests

conceptes. El professor, si ho creu convenient, es guarda el dret de canviar aquests percentatges.

4.4 4t d'ESO

L'avaluació és contínua. Per mantenir el dret a avaluació contínua els alumnes han d'assistir a un 80% de les classes, com a mínim. Amb més d'un 30% de faltes d'assistència hi perdran el dret a l'avaluació contínua, si bé conserven el dret a presentar-se a l'examen final de juny. No hi ha recuperació a setembre. El professor revisarà el quadern de manera assídua i també a final de cada trimestre; per tant, es demana que s'apunten totes les coses i que estigui curós. Es tindrà en compte els deures fets, a l'aula o a casa. L'avaluació consistirà en diverses activitats, que es faran de manera regular, d'una o més unitats (en tots els escenaris). La nota final es realitzarà fent la mitjana de les tres avaluacions. Un 10% de la nota correspondrà a l'actitud: bon comportament, l'assistència a classe, participació, interès, respecte cap al professor i companys/es; 40% de la nota tindrà en compte la constància en la feina, la realització de les activitats o exercicis, la intervenció activa a classe, dur al dia els deures i el quadern; 50% de la nota restant tindrà a veure amb els conceptes apresos de la matèria. En aquest sentit es faran algunes proves per a demostrar el domini d'aquests conceptes. El professor, si ho creu convenient, es guarda el dret de canviar aquests percentatges.

5. Procediments d'avaluació i criteris de qualificació de l'aprenentatge a batxillerat

L'avaluació del procés d'aprenentatge serà contínua, formativa i integradora, segons l'expressa el Decret 34/2015. L'avaluació de l'alumnat tant a 1r com a 2n de batxillerat vindrà determinada pels criteris que es remarquen a partir de la presencialitat total.

5.1 1r de Batxillerat

Els instruments d'avaluació que emprarem en tots els escenaris possibles seran principalment treballs individuals i si es dóna el cas també de grup, tot i que no exclou en alguns casos els exàmens corresponents. Els treballs s'han de lliurar a la data prevista,

en cas contrari, hom serà penalitzat. La metodologia és important a l'hora de presentar els treballs, d'aquí que serà lliurat a l'alumnat una plantilla perquè així pugui orientar-se correctament en el moment de fer-los. La matèria s'ha de dur sempre al dia, per tant és molt important ser constant en el treball, si no es fa així, és molt difícil seguir el ritme del curs. Es podrà fer un parell d'exàmens per trimestre o, si de cas, alguns treballs per trimestre, com també activitats escrites de cada tema tractat. Es tindrà en compte la comprensió lectora i l'anàlisi crítica d'alguns dels textos examinats.

Els percentatges de la nota final de cada trimestre s'avaluaran de la següent manera: 1r es valorarà l'actitud, el bon comportament, l'assistència, participació, interès, respecte cap al professor i companys, lliurament puntual dels treballs, tot això plegat suposarà el 10% de la nota. 2n es mirarà els procediments, que contempla la constància en la feina, la realització d'activitats i treballs puntuals, les intervencions a classe, els diàlegs, en els treballs per a pujar nota, que representarà el 20% de la nota. 3r els conceptes apresos. Nota dels exàmens i treballs, el 70% de la nota restant.

5.2 2n de Batxillerat

Emprarem els mateixos instruments d'avaluació que a 1r de batxillerat, principalment treballs individuals i si es dóna el cas també de grup, tot i que no exclou en alguns casos els exàmens corresponents. Els treballs s'han de lliurar a la data prevista, en cas contrari, hom serà penalitzat. La metodologia és important a l'hora de presentar els treballs, d'aquí que serà lliurat a l'alumnat una plantilla perquè així pugui orientar-se correctament en el moment de fer-los. La matèria s'ha de dur sempre al dia en tots els escenaris possible, per tant és molt important ser constant en el treball, si no es fa així, és molt difícil seguir el ritme del curs. Es podrà fer un parell d'exàmens per trimestre o, si de cas, alguns treballs per trimestre, com també activitats escrites de cada tema tractat. Es tindrà en compte la comprensió lectora i l'anàlisi crítica d'alguns dels textos examinats. Ara bé, es posarà l'accent en el treball individual i, si és possible, col·lectiu de l'alumnat a través d'exposicions, debats, reflexions que ajudin a aprofundir temes concrets de la temàtica adés exposada.

L'avaluació és contínua. Per mantenir el dret a l'avaluació contínua l'alumnat ha d'assistir a un 80% de les classes, com a mínim. Amb més d'un 30% de faltes d'assistència hi perdrà el dret a l'avaluació contínua, si bé conservarà el dret a presentar-se a l'examen final de juny i, si escau, la recuperació de juliol. Els percentatges de la nota final de cada trimestre s'avaluaran de la següent manera: 70% de la nota serà els treballs individuals o exàmens, 25% comprendrà les exposicions orals i la participació en els debats, i 5% restant correspondrà a l'actitud dins l'aula. Pel que fa als percentatges el professor es reserva canviar-lo si l'alumnat no assumeix el compromís que se li demana. L'assistència a les videoconferències serà obligatòria des del moment que les circumstàncies el requereixin, altrament l'alumnat serà penalitzat.

6. Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge

Les estratègies i els procediments d'avaluació van encaminades cap a dues direccions: per una banda, ajudar a millorar l'aprenentatge dels alumnes per mitjà de proves orals i escrites, debats, participació activa, avaluació entre iguals i coavaluació i, per l'altra, avaluar la mateixa pràctica docent. En aquest sentit, l'avaluació inicial permet detectar el bagatge previ amb el qual l'alumnat accedeix a l'assignatura i identificar quins coneixements i quines idees errònies en tenen, quin grau d'interès els desperta, quines són les seves expectatives i així altres.

D'altra banda, l'avaluació continuada durant tot el curs està encaminada a prendre consciència dels progressos en l'assoliment de les competències i la consecució dels objectius fixats. En aquest sentit, és important que els alumnes coneguin els elements bàsics de la seva avaluació (criteris, mecanismes, finalitat, etc.) i que entenguin la necessitat de saber-los emprar per poder autoavaluar-se i regular-se durant el curs. Per això, sempre que ens sigui possible, farem ús de les rúbriques d'avaluació. Cal escoltar, orientar i estimular; guiar les recerques i les descobertes; fomentar el diàleg, la creativitat i l'adquisició de l'esperit crític; donar suport, i oferir models i reptes. Ha de dur a terme la seva acció tenint en compte les característiques personals i del grup. L'avaluació ha de servir també per desenvolupar la competència d'*Aprendre a aprendre*, essent no l'objectiu final, ans un element més del procés d'aprenentatge.

7. Criteris i procediments de recuperació.

Per mantenir el dret a avaluació contínua els alumnes han d'assistir a un 80% de les classes, com a mínim. Amb més d'un 30% de faltes d'assistència hi perdran el dret a l'avaluació contínua, si bé conserven el dret a presentar-se a l'examen final de juny. No hi ha recuperació a setembre.

La nota final de curs és la mitjana de les notes de les tres avaluacions. El professor podrà fer una prova de recuperació de la part d'activitats i/o oferir la possibilitat a l'alumne de recuperar mitjançant l'elaboració d'alguna tasca que ajudi a l'assoliment dels continguts suspesos. S'ofereix la possibilitat de recuperar els parcials que no han estat superats per mitjà de l'avaluació contínua. Si no fos així, al final de curs es farà una prova on l'alumnat es podran examinar de la part de continguts que encara duguin pendent d'aprovar.

Quant als criteris de recuperació, vegeu el que estableix el Decret 34/2015 de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears pel qual s'estableix el Currículum de l'Educació Secundària Obligatòria i en especial als criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge i a partir d'aquí es determinarà si l'alumnat ha assolit els objectius i competències mínimes per a superar la matèria.

8. Matèria Religió 1r d'ESO

8.1 Adequació i seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

Pel que fa als objectius específics de Religió catòlica per a l'Educació Secundària Obligatòria cal anar al Reial Decret 1105/2104 del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, de 26 de desembre (cf. BOE, núm. 3, dissabte, 3 de gener de 2015), pel qual estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria, i al Decret 34/2015 de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears.

Pel que fa a la seva adequació dels objectius, cal que els i les alumnes en aquesta etapa intentin treballar les seves opinions i les expressin de forma correcta tant de forma oral

com escrita, i que siguin capaços de raonar les opinions amb l'estructura adequada des del moment que van aprofundint en l'autoconeixement i en les destreses bàsiques per esdevenir persones autònomes i capaces d'exercir de forma solidària, conscient i crítica la seva ciutadania. Els objectius es seqüenciaran durant tot el curs seguint el desenvolupament del currículum tal com està establert a la temporització.

8.2 Seqüència dels continguts de 1r de l'ESO

La seqüenciació dels continguts de 1r d'ESO està dividida en unitats, treballades en diverses sessions cadascuna i que a continuació ressenyo succintament. Les religions en el món. Es pren com a punt de partida una definició de religió; se segueix amb una cronologia de les religions i mapa conceptual de les religions actuals; descripció succinta de les religions en el temps: monoteistes i politeistes (classificació teològica.)
 Excurs: Les religions tradicionals actuals: característiques principals de l'experiència religiosa; les diverses creences en les religions tradicionals. La religió a les albors de la humanitat. Anàlisi de l'actitud religiosa en les cultures primitives; manifestacions religioses (sepultures, ossaris, pintures rupestres, construccions megalítiques, escultures trobades, mobiliari i així altres troballes). Concepte clau: sagrat-profà. La religió en les civilitzacions antigues. Mesopotàmia i Egipte. Estructura dels mites. Els mites de la creació del món i de l'ésser humà. Poema d'Enuma elix, l'epopeia de Guilgameix, el mite egipci d'Osiris i Isis, el tribunal d'Osiris. La religió a Grècia i Roma. Grècia: característiques de la religió grega: la polis; els temples, les festes; l'Olimp; la mitologia: els mites més coneguts; la mort en la religió grega. Roma: la fundació de Roma; una religió per a un imperi; l'adopció dels déus grecs; els déus familiars: Lars, Manes i Penats; divinització de l'emperador; la mort a la religió romana. Acabarem amb el naixement del cristianisme i especialment en la figura de Jesús de Natzaret i la seva història a través dels evangelis. Missatge i evolució del cristianisme.

8.3 Temporalització dels continguts

	UNITAT	CONTINGUTS
1r TRIMESTRE	1	Definició de religió i les religions en el món.
	2	Les diverses classificacions de les religions actuals.
	3	Les religions a les albors de la humanitat. Conceptes

		claus: sagrat i profà, ritus, misteri, mite, etc.
2n TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUTS
	1	Introducció: El Creixent Fèril.
	2	La religió a Mesopotàmia.
	3	La religió a Egipte.
3r TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUTS
	1	Les religions a Grècia.
	2	La religió a Roma.
	3	El naixement del cristianisme i la figura de Jesús de Natzaret.

8.4 Estàndards d'aprenentatge avaluable

Els estàndards d'aprenentatge de Religió per al primer cicle d'Educació Secundària Obligatòria seran els que estableix el Decret 34/2015 de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears pel qual s'estableix el Currículum de l'Educació Secundària Obligatòria per a aquesta comunitat. Per tal d'obtenir una avaluació positiva s'han de superar els estàndards d'aprenentatge fixats per la Conselleria d'Educació.

Referent a la seqüència dels esmentats estàndards d'aprenentatge seguirem el que s'ha indicat a l'apartat dels continguts per a cada curs aplicant aquells criteris que la Conselleria estableix per a cada bloc de continguts en l'esmentat Decret.

9. Matèria de Religió a 2n de l'ESO

9.1 Adequació i seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

Quant als objectius específics de Religió catòlica per a l'Educació Secundària Obligatòria cal anar al Reial Decret 1105/2104 del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, de 26 de desembre (cf. BOE, núm. 3, dissabte, 3 de gener de 2015), pel qual estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria, i al Decret 34/2015 de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears.

Altrament, pel que fa a la seva adequació dels objectius, cal que els i les alumnes en aquesta etapa tinguin les seves opinions i les expressin de forma correcta tant de forma oral com escrita i que siguin capaços de raonar les opinions amb l'estructura adequada des del moment que van aprofundint en l'autoconeixement i en les destreses bàsiques

per esdevenir persones autònomes i capaces d'exercir de forma solidària, conscient i crítica la seva ciutadania. Els objectius es seqüenciaran durant tot el curs seguint el desenvolupament del currículum tal com està establert a la temporització.

9.2 Seqüència dels continguts de 2n de l'ESO

La seqüenciació dels continguts gira al voltant de les tres grans religions abrahàmiques, el judaisme, el cristianisme i l'islam. Cada bloc representa un trimestre dividit en diverses sessions.

1r bloc: El Judaisme. Palestina al bell mig del Creixent Fèrtil, entre grans civilitzacions i imperis. Influències i altres; la Tanak (la Bíblia hebrea), fonament de la religiositat del poble jueu; la història tradicional del poble d'Israel (Abraham, Isaac, Josep, Moisès. Anàlisi de la monarquia amb Saül, David i Salomó. Divisió del regne: nord, Israel; sud, Judea. Els assiris, babilonis, perses, grecs i romans en el territori palestí); la Torà, llei i doctrina; símbols del poble jueu: estrella de David, Mur de les Lamentacions, la Menorà, la quipà, mezuzà i altres; festivitats: Sàbat, Péssah, Yom kippur, Tabernacles, Hanukkà, Sucot i altres festes; la pregària d'un poble; lloc de culte: importància del temple i de la sinagoga; la diàspora: un poble errant; un poble contínuament perseguit: expulsió de Sefarad, la construcció dels guetos, la Xoà; els jueus avui dia i els problemes amb el món arabopalestí.

2n bloc: El cristianisme. Palestina en el segle i. La regió de Galilea. Palestina sota l'Imperi romà; la figura humana de Jesús de Natzaret i la seva divinització posterior; la Bíblia: Antic i Nou Testament; expansió del cristianisme cap a Àsia Menor i Roma. Pau i Pere; les persecucions (catacumbes). El martiri; l'Edicte de Milà i el de Tessalònica; els set concilis ecumènics; la cristiandat; època medieval: els monestirs, el feudalisme, les croades, la creació dels ordres militars, el renaixement i l'edat moderna; les festivitats principals: Diumenge, Nadal, Pasqua, el santoral cristià; lloc de culte: l'església; les diverses confessions cristianes: Catòlics, Ortodoxos, Protestants i Anglicans; una mirada en l'actualitat de les Esglésies cristianes.

3r bloc: L'islam. Geografia de la península Aràbiga i les rutes comercials (ruta de la seda i de les espècies); l'Aràbia preislàmica i els seus costums; el fundador d'una nova religió: Muhàmmad; el problema de la successió després de la mort de Muhàmmad; expansió: el califat omeia i el califat abbàssida. La figura d'Alí; el llibre sagrat: l'Alcorà; doctrina: els cinc pilars de l'islam; la xaria; les tres branques de l'islam: sunnites, xiïtes i kharigites; festivitats: Ramadà, el divendres, la festa del xai, l'axura i altres festes; símbols: la Ka'ba, la mitja lluna, la mà de Fàtima; la força de l'escriptura àrab; lloc de culte: la mesquita; les Croades vistes segons els àrabs; una mirada actual a l'islam: la qüestió del fonamentalisme, l'integrisme, la dona, la llibertat i la democràcia. Com a cloenda, semblances i dissemblances dels tres monoteismes.

9.3 Temporalització dels continguts

1r TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUTS
	1	El judaisme. Introducció general.
	2	Els textos sagrats: La Tanakh.
	3	Personatges importants en la tradició jueva.
	4	Festes i ritus.
2n TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUTS
	1	El cristianisme. Introducció general.
	2	Textos sagrats: Bíblia.
	3	Jesús de Natzaret. Història i missatge.
	4	Festes i ritus.
3r TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUTS
	1	L'islam. Introducció general.
	2	Muhàmmad. Història i missatge.
	3	Els textos sagrats: L'Alcorà.
	4	Festes i ritus.
	5	Semblances i dissemblances entre els tres monoteismes històrics.

9.4 Estàndards d'aprenentatge avaluable

Els estàndards d'aprenentatge de Religió per al primer cicle d'Educació Secundària Obligatòria seran els que estableix el Decret 34/2015 de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears pel qual s'estableix el Currículum de l'Educació Secundària Obligatòria per

a aquesta comunitat. Per tal d'obtenir una avaluació positiva s'han de superar els estàndards d'aprenentatge fixats per la Conselleria d'Educació.

Referent a la seqüència dels esmentats estàndards d'aprenentatge, seguirem el que s'ha indicat a l'apartat dels continguts per a cada curs aplicant aquells criteris que la Conselleria estableix per a cada bloc de continguts en l'esmentat Decret.

10. Matèria Religió de 3r de l'ESO

10.1 Adequació i seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

Els objectius específics de Religió catòlica per a l'Educació Secundària Obligatòria cal anar al Reial Decret 1105/2104 del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, de 26 de desembre (cf. BOE, núm. 3, dissabte, 3 de gener de 2015), pel qual estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria, i al Decret 34/2015 de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears.

Altrament, pel que fa a la seva adequació dels objectius, cal que els i les alumnes en aquesta etapa siguin capaços de tenir les seves opinions i les expressin de forma correcta tant de forma oral com escrita i que argumentin les opinions amb l'estructura adequada des del moment que van aprofundint en l'autoconeixement i en les destreses bàsiques per esdevenir persones autònomes i capaces d'exercir de forma solidària, conscient i crítica la seva ciutadania. Els objectius es seqüenciaran durant tot el curs seguint el desenvolupament del currículum tal com està establert a la temporització.

10.2 Seqüència dels continguts de 3r de l'ESO

Per a aquest curs, la nostra proposta s'encamina a desenvolupar les següents unitats:

Les religions en el món. Es pren com a punt de partença l'anàlisi la definició de religió; se segueix amb una cronologia de les religions i el conseqüent mapa conceptual; descripció succinta de les religions en el temps: monoteistes i politeistes. Excurs: el naixement de *l'homo religiosus* i el seu sentit religiós al llarg dels segles. Les religions tradicionals actuals: característiques principals de l'experiència religiosa; les diverses

creences en les religions tradicionals. Les religions originàries de l'Índia i de l'Orient Llunyà: hinduisme; budisme; jainisme; taoisme; confucianisme i xintoisme. El cristianisme, història i permanència. Excurs: Una mirada al món actual i la nova religiositat; anàlisi de la societat contemporània; la secularització i el laïcisme en el món modern; religiositat popular i noves manifestacions religioses, sectes i altres grups.

10.3 Temporalització dels continguts

	UNITAT	CONTINGUTS
1r TRIMESTRE	1	Com i quan neixen les religions. Definició de religió. <i>L'homo religiosus</i> .
	2	Una dada antropològica fonamental: Les Religions Tradicionals. Creences i ritus.
	3	Les religions de l'Orient Llunyà. Introducció general.
	UNITAT	CONTINGUTS
2n TRIMESTRE	1	Hinduisme.
	2	Budisme.
	3	Religions autòctones de la Xina i el Japó.
	UNITAT	CONTINGUTS
3r TRIMESTRE	1	El cristianisme: història i permanència.
	2	Evolució del cristianisme en l'edat mitjana i el món modern.
	3	Anàlisi de la societat contemporània; la secularització, el laïcisme i la no creença; religiositat popular i noves manifestacions religioses, sectes i altres grups.

10.4 Estàndards d'aprenentatge avaluable

Els estàndards d'aprenentatge de Religió per al primer cicle d'Educació Secundària Obligatòria seran els que estableix el Decret 34/2015 de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears pel qual s'estableix el Currículum de l'Educació Secundària Obligatòria per a aquesta comunitat. Per tal d'obtenir una avaluació positiva s'han de superar els estàndards d'aprenentatge fixats per la Conselleria d'Educació.

En relació amb la seqüència dels esmentats estàndards d'aprenentatge, seguirem el que s'ha indicat a l'apartat dels continguts per a cada curs aplicant aquells criteris que la Conselleria estableix per a cada bloc de continguts en l'esmentat Decret

11. Matèria Religió 4t de l'ESO

11.1 Adequació i la seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

Els objectius específics de Religió catòlica per a l'Educació Secundària Obligatòria cal anar al Reial Decret 1105/2104 del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, de 26 de desembre (cf. BOE, núm. 3, dissabte, 3 de gener de 2015), pel qual estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria, i al Decret 34/2015 de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears.

D'altra banda, pel que fa a la seva adequació dels objectius, cal que els i les alumnes en aquesta etapa siguin capaços de tenir les seves opinions i les expressin de forma correcta tant de forma oral com escrita i que argumentin les opinions amb l'estructura adequada des del moment que van aprofundint en l'autoconeixement i en les destreses bàsiques per esdevenir persones autònomes i capaces d'exercir de forma solidària, conscient i crítica la seva ciutadania. Els objectius es seqüenciaran durant tot el curs seguint el desenvolupament del currículum tal com està establert a la temporització.

11.2 Seqüència dels continguts de 4t de l'ESO

Dividits en blocs o unitats configurades en diverses sessions. 1r bloc: Les característiques principals de l'experiència religiosa. Mirarem la figura cabdal del cristianisme, Jesús de Natzaret. Context: el judaisme; història i mite de Jesús; divinitat-humanitat; fonts; missatge; conseqüències; què diuen d'ell creients i no-creients. 2n bloc: Esbós dels Drets Humans al llarg de la història. En Egipte s'analitza el «llibre dels Morts»; a Mesopotàmia el codi d'Hammurabi; a Grècia el naixement de la democràcia; a Palestina s'examina l'època dels profetes; en el Llunyà Orient a Confuci, Buda, Jina, que s'encaminen cap al principi de la igualtat; en el cristianisme el desenvolupament de la idea del Regne, de la dignitat i de la igualtat; en l'islam la humanització dels costums de les societats nord-africanes; època clau, el segle XVII, a Anglaterra tres fets importants: Petició de Drets (1628); l'acta d'Habeas Corpus (1679) i finalment la Declaració de Drets (1689); en Virgínia: la declaració de drets; a França, la Revolució francesa (1789); a Espanya la Constitució de Cadis (1812); més endavant la revolució industrial (1848) i les reivindicacions proletàries; ja en segle XX la creació de la Societat

de Nacions Unides, el tribunal Internacional de la Haia i la NNUU. 3r bloc: Tres mots com aproximació als Drets Humans: pau; democràcia i tolerància. Respecte a la tolerància, es pren com a text la *Carta sobre la tolerància* de John Locke. Temes de debat i aprofundiment, tals com: la història de la marginació de la dona, el pas d'una societat matriarcal a una societat patriarcal; la mitologia religiosa manipulada al pas del temps; la misogínia dels monoteismes; la dona marginada jurídicament; el problema de la violència contra les dones. Altres possibles temes: quan l'última voluntat és morir. Tema de l'eutanàsia i del testament vital; el món de la violència; la tortura; conseqüències d'un món globalitzador; la religió, per què serveix?; la fam en el món; solidaritat, què és això?; la vida com a bé suprem; l'avortament; l'homosexualitat; el suïcidi. 4t bloc: Altres grans figures de la humanitat i el seu missatge: Siddharta Gautama; Confuci; Sòcrates; Mahatma Gandhi; Martin Luther King; Teresa de Calcuta, Nelson Mandela i així altres.

11.3 Temporalització dels continguts

	UNITAT	CONTINGUT
1r TRIMESTRE	1	Les característiques principals de l'experiència religiosa.
	2	La figura cabdal del cristianisme. Jesús de Natzaret.
	3	Esbós dels Drets Humans al llarg de la història, des d'Egipte fins a l'actualitat. Art. 16 i 18.
2n TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUTS
	1	Temes de debat: Eutanàsia. La violència; la tortura; avortament; la dona en el món d'avui. L'Església.
	2	Conseqüències d'un món globalitzador. La fam i la guerra en el món.
	3	La religió, per a què serveix? Solidaritat, què és això? La vida com a bé suprem.
3r TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUT
	1	Jesús en la història, en la literatura i en l'art.
	2	Siddharta Gautama, dit el Buda i el seu missatge.

	3	Altres figures actuals. Martin Luther King, Nelson Mandela, Teresa de Calcuta i altres.
--	---	---

11.4 Estàndards d'aprenentatge avaluables.

Els estàndards d'aprenentatge de Religió per al primer cicle d'Educació Secundària Obligatòria seran els que estableix el Decret 34/2015 de la Conselleria d'Educació de les Illes Balears pel qual s'estableix el Currículum de l'Educació Secundària Obligatòria per a aquesta comunitat. Per tal d'obtenir una avaluació positiva s'han de superar els estàndards d'aprenentatge fixats per la Conselleria d'Educació.

En relació amb la seqüència dels esmentats estàndards d'aprenentatge, seguirem el que s'ha indicat a l'apartat dels continguts per a cada curs aplicant aquells criteris que la Conselleria estableix per a cada bloc de continguts en l'esmentat Decret.

12. Matèria Religió a 1r de Batxillerat

12.1 Adequació i la seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada un dels objectius plantejats.

Els objectius específics de Religió catòlica ens vénen fixats pel Reial Decret 1105/2014, del 26 de desembre, del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport i pel qual s'estableix el currículum bàsic de batxillerat, i en el Decret 35/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a les Illes Balears per a aquesta Comunitat. Per tant, ens remetem a aquest marc legislatiu.

Pel que fa a la seva adequació dels objectius amb el nivell de primer de batxillerat, és molt adient que els i les alumnes en aquesta etapa siguin capaços d'emetre les seves opinions pròpies i les expressin de forma correcta tant de forma oral com escrita i que les argumentin amb l'estructura adequada. Els objectius se seqüenciaran durant tot el curs seguint el desenvolupament del currículum tal com està establert a la temporització.

12.2 Seqüència dels continguts de 1r de Batxillerat

El curs gira la voltant de la història del cristianisme, estructurat en quatre blocs amb l'ànim de fer un recorregut històric que va des de la figura de Jesús de Natzaret amb tota la seva problemàtica cristològica i històrica fins al nostre món contemporani, passant pels problemes que han comportat els primers concilis, els pares del desert i el naixement del monaquisme, l'esplendor i el decaïment de l'època medieval, la separació de l'Església llatina i l'ortodoxa o grega, els papes d'Avinyó, el renaixement, el naixement del protestantisme, la Il·lustració, el món modern fins a l'actualitat.

1r bloc: Bíblia, literatura i art. El naixement del cristianisme fins a la divisió de l'Imperi romà en temps de Teodosi. Treballarem doncs la dificultat per accedir al Jesús històric; les primeres comunitats cristianes; les veus dels primers testimonis externs; les relacions entre el cristianisme i l'Imperi romà; les beceroles del monaquisme i la vida monacal. 2n bloc: Començament de l'edat mitjana fins als segles XIV-XV. Els regnes bàrbars d'Occident: els darrers romans; la vida monàstica i el cristianisme medieval; els moviments evangèlics laicals i el naixement dels mendicants; el segle XIV, un segle que esdevé frontissa; un nou horitzó: l'humanisme renaixentista. 3r bloc: Bizanci, la Reforma i les seves conseqüències. L'Església ortodoxa; la Reforma protestant; després de la Reforma, la reforma catòlica (concili de Trento); el Nou Món, les missions cristianes. 4t bloc: Des del segle de les Llums fins a l'actualitat. El segle de les Llums: *sapere aude*; la revolució francesa: *liberté, égalité, fraternité*; ciència i religió a l'Europa del segle XIX; John Henry Newman i el moviment d'Oxford; el segle XX: la barbàrie de les dues guerres; el futur: vers un diàleg amb les religions. Arran de tot això temes actuals de diàleg entre raó, ciència i fe: qüestió bioètica, progrés humà, ciència i ètica, el sentit de la vida, etc.

12.3 Temporització

	UNITAT	CONTINGUTS
1r TRIMESTRE	1	Bíblia, literatura i art.
	2	El naixement del cristianisme fins a la divisió de l'Imperi romà en temps de Teodosi. Excurs: el naixement de l'art paleocristià. Les beceroles del monaquisme i vida monacal.

2n TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUTS
	1	Inici de l'Edat Mitjana. Enfonsament de l'Imperi romà d'Occident. Els concilis ecumènics.
	2	La cristiandat europeu fins al segle XIII. Romànic, gòtic i barroc.
3r TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUTS
	1	La religio a l'imperi bizantí.
	2	La Reforma i les seves conseqüències.
	3	Visió general: Des del segle de les Llums fins a l'actualitat.
	4	Temes actuals: La qüestió bioètica, progrés, el sentit de l'existència, etc.

13. Matèria de Religió a 2n de Batxillerat

13.1 Adequació i seqüenciació dels objectius generals de la matèria o àmbits. Indicadors d'assoliment de cada una dels objectius plantejats.

Els objectius específics de Religió catòlica ens vénen fixats pel Reial Decret 1105/2014, del 26 de desembre, del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport i pel qual s'estableix el currículum bàsic de Batxillerat, i en el Decret 35/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a les Illes Balears per a aquesta Comunitat. Per tant, ens remetem a aquest marc legislatiu.

Pel que fa a la seva adequació dels objectius amb el nivell de primer de batxillerat, és molt adient que els i les alumnes en aquesta etapa siguin capaços d'emetre les seves opinions pròpies i les expressin de forma correcta tant de forma oral com escrita i que les argumentin amb l'estructura adequada. Els objectius es seqüenciaran durant tot el curs seguint el desenvolupament del currículum tal com està establert a la temporització.

13.2 Seqüència dels continguts

A partir de la Reforma Protestant i les seves conseqüències, s'analitzarà l'Europa dividida en diverses confessions segons el principi de *Cuius regio, eius religio* (segons la llei així la religió), és a dir, en un territori concret hom havia de professar la mateixa

religió que la del príncep o senyor. També la reacció que va tenir l'Església catòlica especialment a través del concili de Trento, sense oblidar el paper que varen desenvolupar els humanistes, veritables avantguardistes de la societat d'aleshores, reivindicant la idea de l'autonomia del subjecte i la confiança en les seves capacitats. L'ésser humà és lliure de totes les institucions i autoritats que poden coartar el seu principi de llibertat. Això ens portarà —després de passar per l'anomenada «evangelització cristiana» del Nou Món— cap a la Il·lustració, el món modern i l'evolucionisme. Aquí ens centrarem en el lema de la Il·lustració *Sapere aude* (atreveix-te a pensar) sota el pensament polític de Hobbes i l'empirisme de pensadors com Locke i Hume, de la Revolució Francesa, els mestres de la sospita (Feuerbach-Marx, Nietzsche i Freud), que proclamen la mort de Déu (mor Déu, roman l'ésser humà i la seva vida) i que s'interroga pel paper de la religió i de la moral cristiana. Farem especial èmfasi amb Nietzsche. Naturalment s'analitzarà les idees nascudes del progrés científic, especialment la dels orígens de l'espècie humana amb Charles Darwin i la dels orígens de la Bíblia (mites, redaccions, traduccions i altres). El curs acaba amb una mirada al segle XX, viscut com un segle paradoxal, que comprèn el millor i el pitjor de la humanitat. Tema ampli sense cap mena de dubte, però es posarà l'accent en el treball individual i col·lectiu de l'alumnat a través d'exposicions, debats, reflexions que ajudin a aprofundir temes concrets de la temàtica adés exposada.

13.3 Temporalització dels continguts

	UNITAT	CONTINGUTS
1r TRIMESTRE	1	La Reforma protestant i les seves conseqüències. L'Europa dividida en diverses confessions. <i>Cuius regio, eius religio</i> . L'Església catòlica i el concili de Trento. Les Missions al Nou Continent.
	2	Els humanistes, la Il·lustració i la nova epísteme. Thomas Hobbes i el <i>Leviatan</i> . "Homo hominis lupus est".

	3	E. Lessing, <i>Natan el savi</i> . Anàlisi de l'obra a través de la tolerància i intolerància de les religions.
2n TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUTS
	1	La revolució francesa i la religió.
	2	Els mestres de la sospita: Feuerbach-Marx, Nietzsche i Freud. La mort de Déu.
	3	El sentit religiós de l'existència. Una fenomenologia de la religió.
3r TRIMESTRE	UNITAT	CONTINGUTS
	1	Creacionisme o evolucionisme
	2	Món actual i la qüestió bioètica. Possibilitat de temes de debat.
	3	Futur de la religió.

14. Mètodes pedagògics. Materials i recursos didàctics que s'utilitzaran

Durant el curs es tindrà una especial atenció per l'educació per la convivència. Les feines fetes en grup i les corresponents activitats de discussió i de posada en comú dutes a terme per tota la classe posen de manifest les diferències de capacitat, d'opinió i de potencialitat de cada alumne i alumna. En aquest sentit, convé que els mateixos escolars distribueixin les tasques dins el grup, atenint-los a les preferències i qualitats de cada persona. Aquesta és una manera molt adequada perquè aprenguin a valorar positivament les diferències entre les persones i entre les societats i cultures. L'estudi de la Història i de l'estructura de les poblacions actuals, sobretot en els grans nuclis urbans i els mateixos mitjans de comunicació de masses, evidencien d'una manera molt clara la diversitat social, racial, religiosa, cultural, etc., existent entre les persones. És molt important que l'alumnat consideri aquesta diversitat com una cosa enriquidora, no com

un obstacle per a la convivència i que desenvolupin una actitud crítica davant qualsevol mena de discriminació.

Respecte als materials i recursos didàctics és important organitzar les activitats i estratègies que faciliten el procés d'ensenyament i aprenentatge. S'organitzaran segons els criteris que a continuació ressenyem. Els criteris per a l'agrupament de l'alumnat a l'aula que es podran fer, o de forma individual o grupal. La interacció entre els alumnes i amb el professor pot ajudar en el procés d'aprenentatge. El criteri d'agrupament es farà entre iguals, sense que hi hagi cap discriminació entre ells i el progrés de tots plegats, així com la cooperació i el canvi d'integrants del grup. D'altra banda, l'organització de l'aula és cabdal. La majoria de les activitats es realitzaran dins de l'aula.

Pel que fa a materials i recursos didàctics, comptem amb un sistema de vídeo i d'àudio, internet, per a projectar o bé fragments d'una pel·lícula, o diapositives (power points) o documentals; també és necessari altres recursos, com el quadern, fotocòpies, mapes, etc.

15. Activitats d'ampliació i de reforç i adaptacions necessàries per atendre l'alumnat amb NESE

Els alumnes hauran d'obtenir uns mínims que seran expressats a través d'activitats i fitxes de reforç. Les seqüències d'aprenentatge plantegen l'apropament a nous continguts mitjançant interrogants que puguin desvetllar l'interès de l'alumnat. En el dossier lliurat als alumnes està ben especificat les definicions i els esquemes per tal d'organitzar correctament la informació. Respecte als exercicis i activitats poden dir que estan seqüenciats per nivells de dificultat de manera que faciliten l'adquisició de competències bàsiques: activitats per a reforçar o ampliar l'aprenentatge dels continguts bàsics i facilitat que tots els alumnes adquireixin les competències bàsiques que es demanen.

Si hi ha alumnes amb necessitats curriculars especials, se'ls ajudarà, a més dels reforços, amb ampliacions, atencions més individualitzades de part del professor, àdhuc amb esquemes més simples si vénen al cas.

16. Elements transversals tractats

Hom parteix del convenciment que els eixos transversals han d'impregnar l'activitat docent, atès que es troben presents a l'aula de manera permanent, ja que es refereixen a problemes i preocupacions fonamentals de la societat. Aquests eixos són l'educació cívica i constitucional, l'educació multicultural, l'educació per a la convivència, educació per a la salut, per la pau, els valors inherents per la igualtat entre els sexes, educació ambiental i per al consum, la prevenció de la violència de gènere o contra persones amb discapacitat. Es fomentarà l'aprenentatge de la prevenció de resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida, així com dels valors que sustenten la llibertat, la justícia, la igualtat, el pluralisme polític, la pau, la democràcia, el respecte als drets humans, etc.

17. Procediments de suport i de recuperació

Els procediments de suport i recuperació ens atenim al Pla d'Atenció a la Diversitat del nostre centre. Però també atendrem les activitats planificades des d'un plantejament inclusiu, el suport ordinari es realitzarà d'acord amb el Pla d'Atenció a la Diversitat i en coordinació amb el departament d'Orientació. D'acord amb la normativa vigent, el Departament elaborarà les adaptacions curriculars significatives per a aquells alumnes que realment el necessitin.

Pel que fa als procediments de recuperació a part del que ja s'ha dit per a cada etapa i nivell educatiu en apartats anterior, la recuperació en el context del caràcter continu i formatiu de l'avaluació de l'alumnat, s'entén com a segona oportunitat per a l'assoliment dels objectius establerts per a cada una de les matèries. Els procediments per a la recuperació per a les etapes de l'educació secundària i batxillerat s'establiran d'acord amb els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluable no assolits durant el curs. Per a la qualificació de les proves de l'avaluació extraordinària el professorat tindrà en compte l'evolució de l'alumnat al llarg de tot el curs i es guiarà en la tasca de recuperació proposada després de l'avaluació ordinària i la prova objectiva que s'estableixi.

18. Prevenció de la violència de gènere, de la violència terrorista i de qualsevol forma de violència, racisme o xenofòbia, inclòs l'estudi de qualsevol crim contra la humanitat.

La Matèria de Religió catòlica també treballa per la prevenció de la violència de gènere, el masclisme, la violència terrorista així com l'educació per la pau o la lluita contra les actituds i els prejudicis racistes xenòfobs o de qualsevol altre tipus. De fet entre els continguts de les nostres matèries aquests temes apareixen desenvolupats i treballats de diferents maneres. Per tant hi farem una especial menció en el disseny de les activitats i els continguts que treballem a classe. Però de forma més específica treballarem per promoure La igualtat efectiva entre homes i dones, la prevenció de la violència de gènere, dels valors inherents al principi d'igualtat de tracte i de no discriminació per qualsevol condició o circumstància personal o social. Així com l'aprenentatge de la prevenció i la resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social, així com dels valors que sustenten la llibertat, la pau, la justícia, la igualtat, el pluralisme polític, la democràcia, el respecte als drets humans i el rebuig a la violència, el respecte i la consideració a les víctimes del terrorisme, la pluralitat, el respecte a l'Estat de dret i la prevenció del terrorisme i de qualsevol altre tipus de violència.